

★ ★	ท ๑๔/ผ.๔
-----	----------

บทดอกสร้อย นกเอี้ยง

ทำนอง ร้องลำแขกไซ

นกเอี้ยงนกเอี้ยง
คนเข้าใจว่าเจ้าเลี้ยงซึ่งควายเฒ่า
แต่นกเอี้ยงนั้นเลี้ยงทำงานเบา
แม้อาหารก็ไปเอาบนหลังควาย
เปรียบเหมือนคนทำตนเป็นกาฝาก
รู้มากเอาเปรียบคนทั้งหลาย
หนึ่งงานหนักคอยสมัครงานสบาย
จึงน่าอายเพราะเอาเลี้ยงนกเอี้ยงเอย

ดอกสร้อยสุภาวดี, กระทรวงศึกษาธิการ
บทอาชยาน บทเลือก

ใบงานที่ ๑๔
ฝึกคิดหาเหตุผล จากบทดอกสร้อย

คำชี้แจง อ่านบทดอกสร้อย *นกเอี้ยง* รวมทั้งอ่านบทร้องเล่น
 “นกเอี้ยงเลี้ยงควายเฒ่า ควายกินข้าวนกเอี้ยงหัวโต”
 แล้วคิดว่าประโยคต่อไปนี้ คำตอบคือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ตอบคำถาม
 โดยหาเหตุผลประกอบ

ประโยค	ใช่	ไม่ใช่
๑. นกเอี้ยงเลี้ยงควายเฒ่า ควายได้กินข้าว นกเอี้ยงไม่ได้กิน		
๒. ควายเฒ่าใจดีให้นกเอี้ยงเกาะหลัง		
๓. นกเอี้ยงชอบสบาย หาอาหารกินบนหลังควายเฒ่า		
๔. ควายเฒ่าปล่อยให้ นกเอี้ยงกินแมลงและไข่แมลง ที่เกาะบนหลังควาย ควายจะสบายตัวขึ้น		
๕. นกเอี้ยงและควายเฒ่าได้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน		
๖. นกเอี้ยงทำตัวน่าอัปอาย เอาเปรียบควายเฒ่า		

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่

3. คำหรือพยางค์บางคำ ซึ่งพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง ผันวรรณยุกต์ได้ไม่ครบ 5 เสียง เช่น

เสียง	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
		ข้า	ข้า		ชา
		ข้าม	ข้าม		ขาม

4. คำหรือพยางค์บางคำ ซึ่งพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำและอักษรสูง ผันร่วมกันจะได้ครบ 5 เสียง เช่น

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
พา	ผ่า	ผ่า, ผ้า	พ้า	ผา
พาย	ผ่าย	พ่าย, ผ้าย	พ้าย	ผาย

ข้อสรุปและข้อสังเกต

1. คำบางคำหรือบางพยางค์ บ้างมีรูปวรรณยุกต์ บ้างไม่มีรูปวรรณยุกต์

2. คำบางคำหรือบางพยางค์ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเป็นอักษรสูง จะมีเสียงวรรณยุกต์ และใช้รูปวรรณยุกต์ต่างกัน

คำที่พยัญชนะเป็นอักษรต่ำ	ไม่มีรูปวรรณยุกต์
	จะเป็นเสียงสามัญ
	ใช้รูปวรรณยุกต์ ' (ไม้เอก)
	จะเป็นเสียงโท
	ใช้รูปวรรณยุกต์ ˊ (ไม้โท)
	จะเป็นเสียงตรี

คำที่พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง ใช้รูปวรรณยุกต์ ' (ไม้เอก)
 จะเป็นเสียงเอก
 ใช้รูปวรรณยุกต์ ˊ (ไม้โท)
 จะเป็นเสียงโท
 ไม่มีรูปวรรณยุกต์
 จะเป็นเสียงจัตวา

ดังนั้น คำบางคำหรือบางพยางค์ ชื่อของรูปวรรณยุกต์จะตรงกับเสียงวรรณยุกต์ และอาจไม่ตรงกันก็ได้ เช่น

2.1 คำที่มีรูปวรรณยุกต์ และมีเสียงวรรณยุกต์ตรงรูป เช่น โก้
 เต้า อ้วน เจ้ ต่าง เป็นต้น

คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
โก้	ไม้โท	เสียงโท
เจ้	ไม้ตรี	เสียงตรี
ต่าง	ไม้เอก	เสียงเอก
เต้า	ไม้จัตวา	เสียงจัตวา
บ้าน	ไม้โท	เสียงโท
อึม	ไม้เอก	เสียงเอก

2.2 คำที่มีรูปวรรณยุกต์ และมีเสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงรูป เช่น รุ่ง
เนื่อง โน้ต ว่า ช้าง แทน

คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
รุ่ง	ไม้โท	เสียงตรี
เนื่อง	ไม้เอก	เสียงโท
โน้ต	ไม้โท	เสียงตรี
ว่า	ไม้เอก	เสียงโท
เชื้อ	ไม้โท	เสียงตรี
แทน	ไม้เอก	เสียงโท

3. คำบางคำหรือบางพยางค์ ในกรณีที่เป็นคำเป็นและคำตาย ผัน
วรรณยุกต์ได้ต่างกัน ซึ่งจะเรียนในชั้นสูงต่อไป

ใบงานที่ ๑๕
เรียงคำให้เป็นประโยค

คำชี้แจง เรียงคำให้เป็นประโยค

๑. กัน มด เหมือน สามัคคี

๒. ทำ นกน้อย พอตัว รัง แต่

๓. แต่ง งาม งาม คน ขน เพราะ ไก่ เพราะ

๔. เหมือน ขยัน ผึ้ง

๕. พวกพ้อง รัก มาก กา

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่